

Ο ΧΕΙΜΩΝΑΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Ο χωριουδάκι, που άπλώνεται στα πόδια του βουνού. φαίνεται σαν να κοιμάται...

Η ημέρα τελειώνει, τα χιόνια πυκνοσκεπάζουν ολόγυρα την πλάσι, κι' όλοι ετοιμάζονται ν' ανάψουν τα φώτα...

Ο Κλαύδιος Μαγράν κι' η Κατερίνα η γυναίκα του, έρημοι πεισι στον κόσμο σαν καλαμίες στον κάμπο, κάθονται σκυφτοί κι' οί δύο τους κοντά στο άναμμένο τζάκι. Τό χιόνι που βαραίνει τη στέγη της καλυθούλας των, βαραίνει και τα κεφάλια τους, γιατί τα όλασπρα μαλλιά των στεφανώνουν δυο πρόσωπα κίτρινασιμενα απ' τους κόπους κι' απ' τους πόνους τόσων χρόνων...

Μέσα στο τζάκι, η χαρούμενη φλόγα της φωτιάς χορεύει... Χορεύει... Χορεύει... "Επειτα, σαν να βαριέται πεισι τον εθθμο χορό της, σοοβαρεύεται, αρχίζει νά μιλάει, κι' οί δύο γέροι βουθοί άκούν ησυχά-ησυχά την τραγουδιστή φωνίτσα της νά λέη :

—Σάς παρακαλώ, άγαπητοί μου και καλοί φίλοι, μην άνάθετε άκόμη τη λάμπα... Είνε η άσπονδη έχθρά μου, και με τη λάμψη της μωυιάζει κάθε βράδυ τη φλόγαη άκτινοβολία μου... Άφήστε με νά σάς χαιδέψω άκόμη λίγη ώρα με τις βελούδινες άναλαμπές μου... Θέλω νά σάς μιλήσω χαρωπά γιά τά περασμένα χρόνια της ζωής σας... Και θέλω νά φαιδρώνα την σαρακοφαγωμένη όψη τώσων και τώσων άγαπητών άντικειμένων του καθημερινού σας βίου, ροδοθαφόντας την με τις παιχνιδιάρικες άναυσιές μου...

"Ετσι φλυαρεί τόση ώρα, η τσαχιπνούλα η φλόγα της φωτιάς. Οί δυο άμύλητοι γέροι την άκούν με προσοχή, τά θολά τους μάτια καθρεφτίζουν τά παιχνιδισμάτá της, κι' η γνώριμη τόσα χρόνια φωνίτσα της, ζυπνάει στις ψυχές τους ολόκληρες σκηνές απ' την περασμένη—και κοιμισμένη μέσα της—ζωή τους...

Πρώτος μιλάει ο Μαγράν, και λέει στην Κατερίνα του :

—Άχ, γρηά... Άγαπημένη γυναικόουλα μου... Λύγισες απ' τά χρόνια κι' όπ' τά βάσανα της ζωής μας... Τά μάγουλά σου στεγνώσαν, τά κόκκινα λουλούδια τους μαράθησαν, και τό λυγερό κι' ίσιο σαν κυπαρίσσι κορμί σου έγειρε και καμπούρισε...

.....Άχ, γρηούλα μου άγαπημένη... "Ετσι λένε η κακόγλωσσος τού χωριού πώς σε κατάντησαν τά χρόνια... Μην τις πιστεύεις όμως, γυναικόουλα μου... Άκουσε καλύτερα την άληθεια απ' τό στόμα του καλού σου γέρου, με τον όποιο γνώρισες τόσο λίγες—άλλοιμονο!—χαρές, και τόσο πολλές—άλλοιμονο!—πίκρες...

.....Ναι, άκούσε με καλύτερα έμένα... Έγώ σέ βλέπω με τά μάτια που είχα πριν από πενήντα χρόνια... Πώς ; Θυμάσαι, είπες, πώς ήσουν τότε ;... Ναι ;... "Ε, έτσι ήσουν, είσαι, και θά είσαι γιά μένα πάντα... Άγγελος ώμορφιάς, άγγελος δροσιάς, κι' άγγελος καλωσύνης...

.....Δέν μπορώ νά μή σε σκεθώ πάντα έτσι, όταν βλέπω έκει άντικρύ μου τό εεθωριασμένο πειά—σαν κι' έμάς—νυφικό κρεβάτακι μας... "Επάνω σ' αυτό μαρτυρήσες τρεις φορές κι' άγιασες τρεις φορές, γιάτί τρεις φορές ώς τώρα έγινες μητέρα...

.....Δέν μπορώ νά μή σε σκεθώ έτσι, όταν βλέπω έδώ πλάγι μας τό παρακοφαγωμένο πειά ντουλάπι μας... Τό γέμισες σιγα—σιγά με τούς κερπούς της οικονομίας μας... Και τό κάθε άντικειμενο πού βρισκεται έκει μέσα, άντιπροσωπεύει γιά μäs μιά στερησι ή μιά θυσία...

.....Νά τό παλιό τραπέζι μας... Τριγυριαμένο απ' τά παιδιά μας, τρώγανε όλοι μαζί σ' αυτό εύτυχισμένοι... Και όταν τά χάσιμε άργότερα ένα—ένα, άδειάσαμε τά πικρά πτηήρια του άνέκφραστου πόνου!...

.....Άχ, γλυκειά μου γρηά!... Η χάρι του καλού Θεού γέμισε κάποτε τό σπιτάκι μας από εύτυχία κι' άγαλλίασι... Κι' άργότερα η ιερή Του θέλησι τόκανε θλιβερό ρημαδιακό... Άνεξιχνίαστες η θουλές Του κι' άγιες η άποφάσεις Του... Μονάχα έκείνο κειπάνο τό ρολόγι—έκει άντικρύ μας, στον τοίχο—έξερεί

πόες φορές συνώδεψε με τούς χτύπους του τις άτέλειωτες ώρες τόν ολόψυχον στεναγμόν μας και τόν άστειρευτων δακρύων μας...

.....Κατερίνα μου, καλή μου συντρόφισσα στην πίκρα και στη χαρά!... Γίσοο καλά θά ήταν, νά πεθαιναμε μαζί, όπως και ζήσαμε μαζί... Άγαπηθήκαμε, παρηθήκαμε, παλαίψαμε μαζί, ύποφέραμε μαζί, κι' η τιμies ψυχές μας φωληάζουν στο κορμί μας γαλήνιες κι' άκηλιάωτες... Γα γεράματά μας δέν τ' άσχημίζουν τόψιες, και τά λευκά μαλλιά μας είν' άσπια από πράσιες πρόστυχες, όπως είν' άσπιο και τό χιόνι της στέγης του καλυθιού μας...

Σάν νά κουράστηκε ο καλός γεροντάκος απ' τά πολλά λόγια πού μωρμούρισε... Άνασαινει με άνακούφισι τώρα, σαν νάθελε νά έλασπαστάξ, και κυττάζει τη βουθή γρηά του πού τον άκούω προσηκτά.

Παιρνε στα ζαρωμένα χέρια του τά μαραμένα δικά της, και τά σφιγγει στοργικά και τρυφερά. "Επειτα, βλέποντάς την νά κατσουφιάζη σιγά—σιγά, τη ρωτάει άνήσυχα :

—Τί έχεις, Κατερίνα ;... Γιατί αυτή η εαφική θλίψη σου ;...

Η γρηά του δέν άπαντάει. Μά θβελά της φανερώνει την κρυφή θλίψη της, γιατί τά μάτια της καρφώνονται ύγρα σε τρεις φωτογραφίες ώμορφον παλληκαριών, κρεμασμένες άντίκρυ της στον τοίχο.

Βλέπει ο γέρος της τό δακρυσμένο αυτό θλέμμα της, κι' η ραγιωμένη καρδιά του φουρτουσιάζει. Μά δαγκάνει βιασι τά χείλη του, χύνει λάδι άπάνω στην ψυχική τρικυμία του, στεγνώνει την ύγρασία τών ματιών του με άγριο κουράγιο, και... και λέει... χαμογελώντας :

—Ω, γρηά μου, χαροκαμένη... Πόσο σκιάζεσαι τον θάνατο!... Κάποτε κι' έμένα μάτωνε η ψυχή μου, μόλις σκεφτόμουν

τά βλαστάρια μας, πού τά θέρισε άμειλικτα με τό σκληρό δρεπάτι του... Μά ύστερα, ο ίδιος ο Θεός πού τά πήρε κοντά Του, ο ίδιος πάλι μούδωσε κουράγιο, κιάοντάς με νά δώ μιά νύχτα αυτό τό δειρο πού θά σου πώ...

.....Ναι, ήθε μιά νύχτα στον ύπνο μου ένας σοφός έρημιτής και μωδπε :

—Τί έχεις και λυπώσαι έτσι ;... Γιατί κατάρισασι διαρκώς τον Χάρο ;... Γιατί έσείς οί άδύνατοι άνθρωποι τον φοβάστε έτσι, αντί νά τον λαχαράτε ;... Ο θάνατος

άπλώνει τη γαλήνη στις πίκρες μας, γλυκαινει τούς πόνους τών πληγών μας, κοιμίζει τις όδυνηρές λυπές της ψυχής μας, και μάς χαρίζει έναν αιώνιο ύπνο, ηδονικόν, άτάραχο.

.....Αυτά μού είπε, Κατερίνα μου, ο σοφός έκείνος έρημιτής, στονειρό μου και χάθηκε άμέσως από μπροστά μου, σαν νάταν γαλανός καπνός τζακιού... Ξύπνησα ιδρωμένος, και δόξασα άμέσως τον καλό Θεό γιά την άνέλπιστη παρηγοριά πού μού στείλε η χάρι Του!...

Η φτωχή Κατερίνα του τον κυττάει τώρα με θαυμασμό. Νοιάζει κάτι σαν ένιόχισι στην ταραχή της καρδιάς της, η γλυκειά γρηούλα, και γέρνοντας, τό λευκόμαλλο κεφάλι της, τό άκουμπάει με έμπιστοσύνη στον σκυφτό ώμο του.

—"Ετσι είνε, γρηά μου... συνεχίζει έκείνος. "Ας άλλάξουμε τη φρικτή ιδέα πούχουμε γιά τό θάνατο! "Ας πάψουμε τούς θρήνους, άς καταργήσουμε τά κρέπια, τά μαύρα, κι' άς στολιζώσουμε, όταν έρθη ο θάνατος με λουλούδια... Μά γιατί δέν μιλάς, γρηά ;... Κοιμήθηκες ;...

Βαθειά σιωπή άπλώνεται τώρα στην θαμφοφαγμένη, απ' τά σταχτωμένα δαυλά της φωτιάς, καλυθούλα. Η Κατερίνα εξακολουθε νά μην άπαντάη, έτσι καθώς είνε άκουμπισμένη, άκίνητη στον ώμο του γέρου της.

Κι' έκείνος, άόριστα τρομαγμένος, με χέρια τρεμουλιάρικα, την άγγίζει, τη σκουτάει, και τραυλίζει μηχανικά :

—Κατερίνα... Ξύπνσ... Μή με τρομάξεις...

Μά η Κατερίνα του ήταν πολύ πού φιλόσοφη από κείνον. Κοιμόταν τώρα έναν ύπνο αιώνιον, θωθόν, γαλήνιον, τον όποιο δέχθηκε—κατά τη σιγαλή και κρυφή άφιξη του!—με χαμόγελο στά χείλη της και με άταραξία στη λευκή σνειδηρή της...

